

A man in a light blue shirt is shown in a close-up, biting a small gold coin. He has a pained or disgusted expression on his face. In the background, another man in a dark suit and glasses is working at a desk with a laptop. The scene is set in an office at night, with blurred city lights visible through the windows.

Förmågor ... Guld eller Grus?

Anders W. Tell, 2019-08-29

Tagore Talks 5

Välkomna!

TagoreTalks #5

- En **mötesplats** för Beställarens Bästa Vän.
- Arena för **samtal** och **debatt**.
- **Erfarenhetsutbyte**
- TT hålls 2-4 gånger per år.

Anders W. Tell

- **Rådgivare** och Konsult
- Har arbetat med **arkitektur** och **standardisering** på alla nivåer från FN och nedåt.
- **Forskare** på Sthlm Universitet
- Har disputerat på **vad förmåga är och inte är**.

Är det här en penna eller en förmåga?

Hur **vet** vi det vi vet?

- Har ni en klar uppfattning om vad förmåga är?
- Exempel på förmågor underlättar förståelse, men många accepterar inte tydliga exempel.
 - Accepterar ni exempel?
- Men det finns ju Tankefällor ...
 - **Konfirmeringsbias**
 - "Sunk cost"
- Lärande
 - Lära nytt, av, och **om**
 - **Behålla** kunskap
 - Ny trend - Agilitet
- Är ni redo att **utmana** er själva?

Iden om förmåga är enkel!

Ett gammalt **ord** för att prata om ...

”Möjligheten att Kapacitet leder till ett Resultat”

(Förmåga är en egenskap hos någonting)

Exempel

”Laget och dess spelare kan vinna matcher”

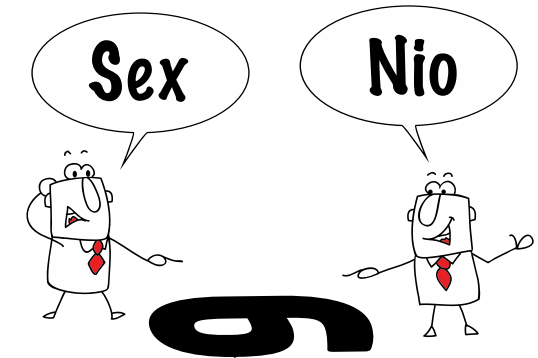
Men, laget kanske inte vinner några matcher alls.

”Det skrivna ordet kan förändra världen”

”Nisse och hans hammare kan bygga sköna hem”

Problem med ordet förmåga

- Många **olika versioner** av förmåga är
 - Förmåga är ett gammalt ord
 - Varje nytt ramverk och metod har en egen version av som är "**rätt**"
- **Nya** och **Snurriga** språk
- **Allt som är viktig** blir en förmåga!
 - och vem kan säga emot det?

Många förmågekartor har blivit **Ordmoln**

(från Stockholms stad, 2016)

Ett **urval** av det som är **viktigt** att prata om!

Möjligheten att kunna Ge Omsorg!

Men, ger inte alla omsorg?

Hur mycket omsorg är det frågan om?

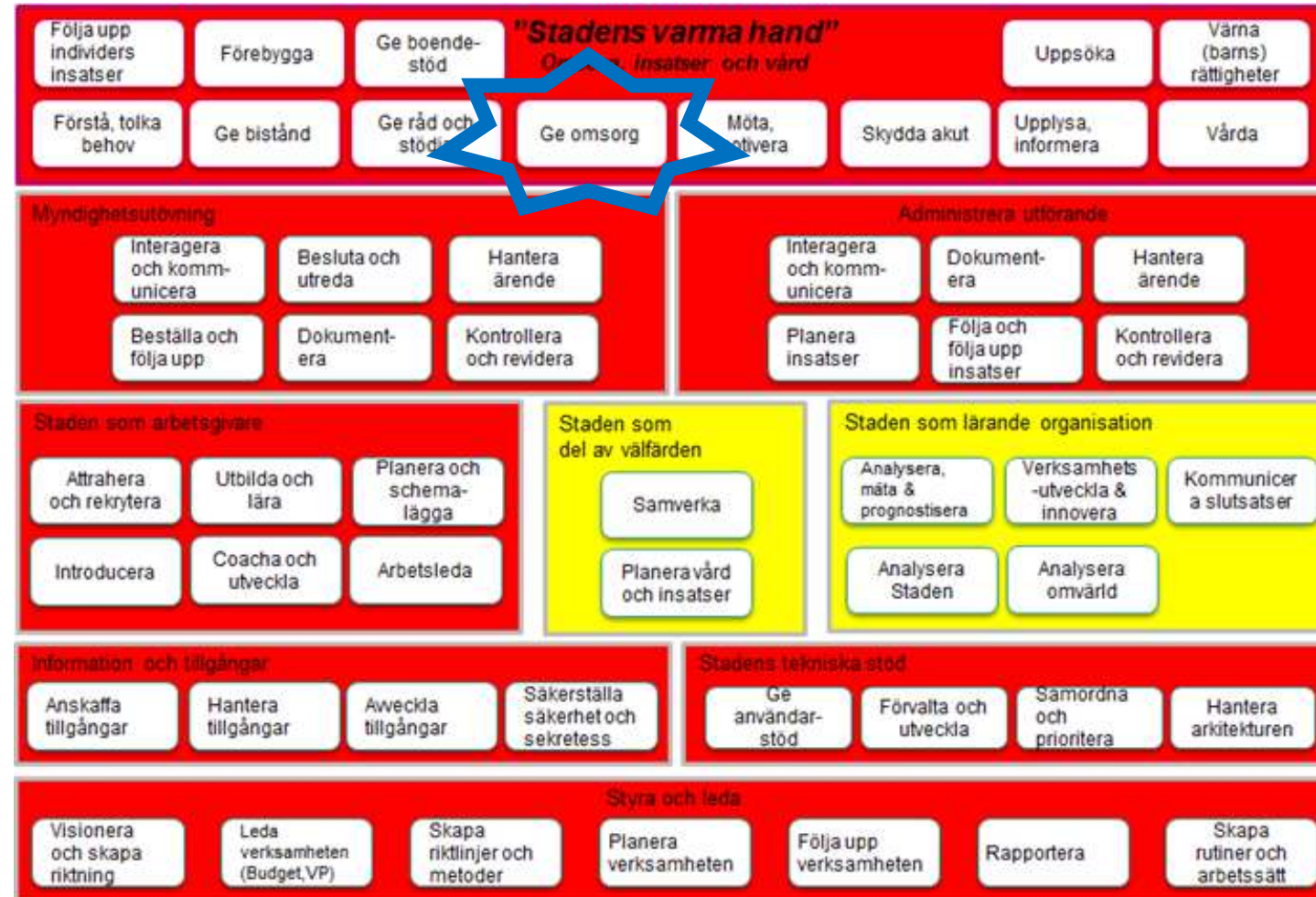
Men, vad är det i **boxarna**?

Verb?

Vad är **skillnaden** mot en processkarta?

Är det inte så att innehållet finns **beskrivet någon annanstans**?

Vilken **extra kunskap** ger en sådan här förmågekarta?

Förmågor är **grundade** i redan existerande kunskap

- **Bakom** varje ... finns det minst en förmåga.
 - Verksamhetsidé
 - Mål
 - Risk
 - Förändring, Nyttä
 - Process
 - Utförare, Människor, Roller
 - Ting
 - Begränsning
 - ...
- För att prata om en **bakningsförmåga** måste man **först veta** vad en kaka är, vad bakning innebär och vad en god kaka är.
- Om man nu **redan vet så mycket** - Vad kan man göra mer en förmågekarta?
 - **Duplicering av information!**

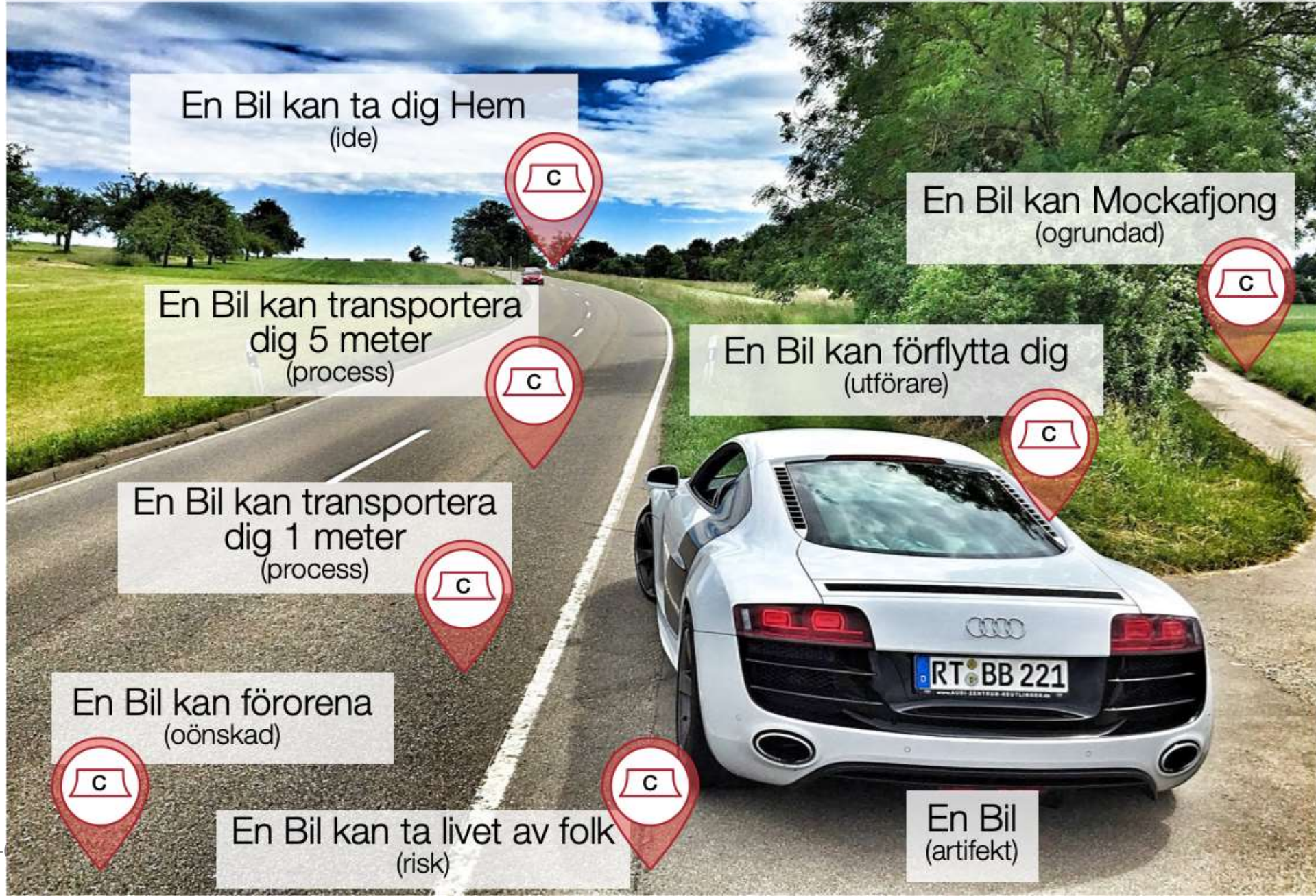
Det finns oändligt många förmågor!

Men vilka ska man **välja** att prata om?

- Bakom varje ... finns det minst en förmåga.
 - Verksamhetsidé, Mål, Risk, Process, Utförare, Ting, Begränsning, ...
- Inte alla förmågor är **önskade** (förorening, ...)
- Vissa förmågor är **triviala** – "Förmågan att Marknadsföra"

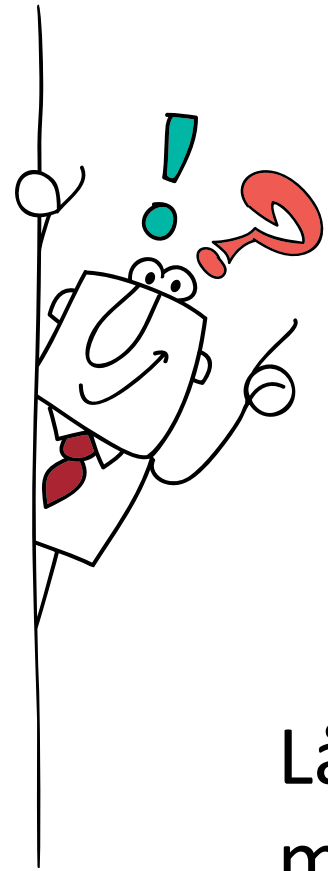

Vilka förmågor har du **valt** för din förmågekarta?

Vad pratar **experterna** om, egentligen?

- Om man lyssnar med öppet sinne finner man ...
 - En snurrig **blandning av idéer**
 - **Överlappande** med det som redan finns
 - **Övertygande** argumentation
 - **Försvarsreaktioner** vid kritik

Låt oss göra testa **Renheten**
med "Rotorparen"

Människors och grupper har förmågor

- Amartya Sen, Nobelpristagare
- **Satsa på människors förmåga** i stället för deras inkomst!
- **Verklig frihet** att kunna utnyttja sina förmågor
- Förmåga en del av beskrivning av människors egenskaper
 - Kunskap, Attityder, Färdigheter
 - Kompetens (demonstrerad färdighet med kapacitet)

Förmåga är en enkel ide!

”Möjligheten att vissa Faktorer och dess Kapacitet kan Leda till Resultat”

- Förmåga är en **egenskap** hos någonting.
- **Ett ord** för att beskriva **en** sak.
- **Ersätter inte** annat!
- Avser bara **Möjligheter!**
- Är **Grundad** i annat som måste finnas.
- Det finns **oändligt** antal förmågor.

- **Färdighet** (abilitet) = Möjligheten att vissa Faktorer kan Leda till ett Resultat.
- **Förmåga** = + Kapacitet.
- **Kompetens** = + Demonstrerad förmåga
- **Dynamisk förmåga** = + Arbetar på andra förmågor

Hur gör man en förmågekarta?

1. Var klar över **vem** som ska använda kartan, till vilka **kunskapsbehov**
Ställ frågan till potentiella användare om de kan och vill använda kartan!
2. Bygg upp **egen kunskap** om verksamheten
Detta utgör **grunden** för förmågorna
3. Använd iden om "Förmåga" för att **välja** ut och **bara** prata om ...
 - a. **Kapacitet till Resultat**
 - b. Det **mest viktiga!**
 - c. Vad man bör **investera** i
4. Använd **inte** iden om "Förmågor" till att **ersätta** något annat

Vad kan **Jag** och **Tagore** kan hjälpa till med?

Tack för att ni kom idag!

Anders W. Tell

Rådgivare och forskare

